

MÖCKELN · KARTLÄGGNING AV MALEN

ÅRLIGT PROVFISKE
Malfisket utfördes i Lilla Helge å, just vid dess utlopp i Tjurköviken. I bilden till vänster drar Olof Lessmark, fiskerikonsulent på Länsstyrelsen, in ryssjan.

Malen har dålig syn men mycket god känsel. Den är en utpräglad rovfisk som sakta glider fram på jakt efter byten när mörkret lagt sig.

En liten bit från analfenan klipps bort och läggs i en burk. Med hjälp av DNA-analyser kan sedan släktskapet mellan andra fångade fiskar undersökas.

Hoppet lever för mytisk malfisk

REPRODUKTION. Malens fortplantning ser ut att fungera. Någon annan slutsats kan Olof Lessmark inte dra av årets provfiske runt Möckeln.

- En granne till er var ute med sin Cocker spaniel för ett tag sen, säger Olof Lessmark och pekar i bestämd riktning mot Kjell-Åke Anderssons granne:

- Hunden hoppade i Möckeln och tog sin en simtur. Men plötsligt så var den bara borta.

Det blir alldeles tyst vid frukostbordet hemma hos Kjell-Åke Andersson i Angshult, strax utanför Tjurkö.

Till slut blinkar Lessmark finurligt med ena ögat och ett stort smil sprider sig bakom skägget. Det var bara en stämningshöjande skröna. Som mångårig fiskerikonsulent på

Länsstyrelsen vet han vilken inneboende mystik malen rymmer och hur man bäst spelar på den.

Snart försvinner dock både kaffekoppar och skrönor från frukostbordet. Nu ska det fiskas mal.

Det har gjorts många malfisken i Möckelns sjösystem. Länsstyrelsen kartlägger regelbundet det hotade beståndet. Resultaten varierar, men har de senaste åren hamnat runt 0,3 malar per ryssja.

Fisken finns bara i tre sjösystem i hela Sverige: Helge å, Emån och Båven i Södermanland. Numer finns den också i vattenriket runt Kristianstad, där

Helge å mynnar ut. Men mellan Möckeln och utloppet är det tomt - kraftverken sätter stopp för dess utbredning däremellan.

Kjell-Åke Andersson hinner inte ta många årtag ut i Tjurköviken innan frigitflötet som markerar första ryssjan uppenbarar sig. Han åker med som allmän hjälpredda åt Lessmark; sköter protokollet rodret och lite annat smått och gott.

Bingo! Redan i första ryssjan av totalt 25 sprattlar det en liten malunge, cirka 15 centimeter lång. Lessmark konstaterar dock att just denna mal inte ska till protokollet. Eller rättare sagt har den

redan förts in. Malen las tillbaka i ryssjan efter gårdagens fiske - allt för att Smålandspostens utsände skulle få sina bilder. Men det visar sig vara ett onödigt tilltag.

Malbeståndet visar sig nämligen från sin bästa sida. I var och varannan ryssja simmar en och till och med två malar omkring. De flesta är mycket små, mellan en och två decimeter, men också en större fisk dryga 60 centimeter har förvillat sig in i ryssjans strut.

- Malen förökar sig i åarna, det är därför vi fiskar dem här, säger Lessmark strax innan båten glider in i Lilla Helgeåns mynning. Ett provfiske gjordes i sjön för några år sedan.

Men då fick vi inga små malar, berättar Lessmark.

Ytterligare ett glädjeämne är att de nu fått upp stora malar också i ån norr om Diö upp mot Virestad. Där planterade de in 50 fiskar för fem år sedan. En av fiskarna som hittades hade hunnit bli 75 centimeter.

Trots de vackra bifångsterna - bland annat braxen, björkna, ål, gädda och så vidare - är och förblir malen Möckelns paradisfisk nummer ett. Med sin maxvikt på ett par hundra kilo och säregna utseendet med de långa känselspröten har den förväntat, förundrat och förskräckt människor i många sekel.

I resultaten från förra årets provfiske går att läsa att den sammanfattade bedömningen är att malbeståndet är stabilt och reproduktionen inom säkra

gränser för vidare överlevnad. Vissa variationer mellan årkullarna syns men det beror antagligen på hur somrarna blir.

- Malen lever här i norra delen av sitt utbredningsområde. Den är beroende av värme vilket gör att en het sommar ger mycket mal året efter.

Årets resultat är inte avrapporterat ännu men Olof Lessmark menar att det ser ut att vara i sin ordning. - Reproduktionen är helt okej, den är som den har varit de senaste åren.

Nu hoppas han att den positiva signalen med malar norr om Diö ska visa sig vara en trend mot en större stam också där.

- Bara de leker och reproducerar sig, så har vi lyckats återetablera dem där.

TEXT OCH FOTO:
JOHAN KRISTENSSON
johan.kristensson@smp.se

”En het sommar ger mycket mal året efter.”

Olof Lessmark, fiskerikonsulent

För att lugna malen inför mätning läggs den i en spann med bedövningsmedel...

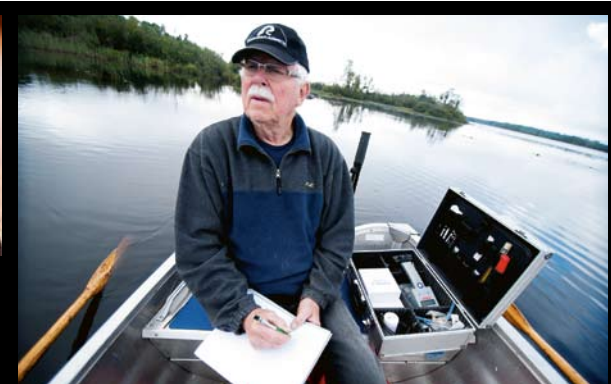

...men det tar lite tid innan medlet verkar.

Malen – kan bli över tre meter

- Det största kända svenska exemplaret fångades 1870 i sjön Båven, var 3,6 m lång och vikten har uppskattats till 180 kg.
- För att leken ska bli framgångsrik och ynglen utvecklas normalt så bör vattnet vara 22°C och däröver.
- Antalet reproduktiva individer i Sverige bedöms vara färre än 250 stycken.

KÄLLA: FISKERIVERKET

Kjell-Åke Andersson håller koll på protokollet.